

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

RAŠYTOJAS, SAJŪDŽIO PIRMEIVIS VYTAUTAS BUBNYS

Gana tos Europos Sąjungos mišrainės!

Su visuotinai pripažintu rašytoju, lietuvių literatūros klasiku, Sajūdžio pirmeiviu, LDK Gedimino ordino Karininko kryžiaus kavaleriumi, „Nesėtų rugių žydėjimo“ ir dar kone keturių dešimčių knygų autoriumi Vytautu BUBNIU pasikalbėti apie Lietuvą, kokią turime, ir apie Lietuvą, kokią privalėtume sukurti, jau ankstėliau buvome sutarę, tačiau pokalbio nė neprireikė - visus atsakymus radome naujojoje, vos prieš keletą savaičių išėjusioje V.Bubnio prozos ir publicistikos knygoje „Gyvenimas su p.Roza“. Pasidairykime po mūsų šalį ir mūsų sielas rašytojo V.Bubnio akimis.

Vytautas Bubnys apie Lietuvos nepriklausomybę

Prisiminkime kertinius Sąjūdžio atramos taškus, kurie giliausiai buvo įstrigę į žmonių širdis. Pirmiausia tai - laisvės ir santarvės idėja. Žengti ir toliau susiėmus už rankų kaip Baltijos kelyje, nesmausauti, kieno tos dvi rankos. Juk rankos tos - mūsų brolių lietuvių. Tokią santarvę jutome tada. Ir dar nemenkiau visus pašaukė komunistinės propagandos neužmigdytas siekis turėti nacionalinę Lietuvą, gyventi tik pagal jos nuostatas. Priimtoje mūsų Konstitucijoje galime perskaityti trumputį, bet kertinę prasmę teigiantį sakinį: „Lietuvos valstybę kuria tauta.“ Vadinasi, tautos rinktas prezidentas, tautos rinktas parlamentas, vyriausybė vykdo tautos valią. O ką šiandien matome? Kas Lietuvai diktuoja, kaip ji turi tvarkytis? Ar ne ES? Ko Lietuva šiandien akiai klauso? Ar ne Briuselio?

Aš noriu pritarti didelei daliai šviesuomenės, kuri visa tai mato ir vis garsiau byloja, kad mūsų iškovota nepriklausomybė atsidūrė pavojuje.

Vytautas Bubnys apie šalies politikas

Atgavusi laisvę Lietuva netrukus pradėjo ją išparduoti. Jeigu sovietmečiu, kaip teigia signataras A.Endriukaitis, buvo kuriamas naujas žmogus, orientuotas į raudonąjį rytojų, tai dabar kuriamas bendratautis europietis, orientuotas į žydrąjį rytojų. Kas į tokį rytojų mus stumia? Pirmiausia - mūsų politikai, save laikantys elitu. Apie šį elitą štai kaip yra atsilies filosofas A.Šliogeris: „Tai tamsūs, bailūs, kvaili, žiaurūs, agresyvūs, godūs, klastingi, gudrūs, demoralizuoti egoistai, nė iš tolo nematantys valstybės idėjos ir net valstybingumą traktuojantys kaip savo interesų įrankį.“

Vytautas Bubnys apie šalies švietimą

Vos atkūrus nepriklausomybę prasidėjo reformų metas. Švietimo reforma, sveikatos reforma, kultūros. Ir šiandien reformuojamės. Iš mokyklų išstūmėme patriotinį auklėjimą, literatūros pamokose ne analizuojame literatūros kūrinių, bet

interpretuojame mažučius teksto gabalėlius. Rengiame mažaraštį jaunimą, kuriam svetima jo paties tautos istorija (svarbiausia pažinti Europos Sąjungos istoriją, kaip kadaise - Sovietų Sąjungos), kuriems ir gimtoji kalba - antraeilė (ir vėl kaip kadaise - ateityje kalbėsime svetima kalba, tik jau anglų, tai ne anuomet - rusų). Į jaunas galvas stengiamasi prikimšti kuo daugiau informacijos. Tačiau, kad ir kaip apsisistatytumėm kompiuteriais, kad ir kiekvienam ant delno jie, miniatiūriniai, atsirastų, kad ir kokiais tinklais susirištumėm su plačiuoju pasauliu, kad ir pasiskelbtumėm, jog esame žinių visuomenė, aplenkusi kitas šalis, tačiau nuo to, kaip teigia Viktorija Daujotytė, „proto, mąstymo, juolab išminties - nebus daugiau... Išvietintas, globalus, kapitalo valdomas pasaulis yra priešiškas asmenybei.“

Esu įsitikinęs, kad visos mokyimo grandys pirmą pirmiausia privalo ugdyti asmenybes, sugebančias nepasimesti ne tik plūstančios informacijos sraute, bet ir savyje; valdyti ne tik sudėtingą techniką, bet ir save, kaip ne vien tik kūną ir protą.

Negaliu neprisiminti dar Atgimimo laikais pradėtos kurti Tautinės mokyklos koncepcijos, kurios įkvėpė ir organizatorė buvo Meilė Lukšienė.

Deja, deja, tos koncepcijos kelias buvo nelengvas, su kiekvienais metais vis labiau sunkėjo, nes jau nepriklausomos Lietuvos Švietimo ministerijos valdininkai pradėjo skraidyti po Europos šalis, graibydami tenykštės modernios partitės, ir gražus, kilnus sumanymas buvo nukeltas, o paskui ir visai išmestas. Ši istorija daug ką pasako.

Vytautas Bubnys apie šalies kultūrą

Norėčiau žinoti, ar mes iš viso turime kiek aiškesnę kultūros politiką, jos nevienadienes gaires?

Be abejo, gerų poslinkių yra, tačiau pagrindinis dėmesys sutelktas pramogoms, jų projektams, išoriniam blizgesiui, masinei kultūrai. Tam lėšų tikrai negailima. Tačiau man, rašytojui, labai skaudu, kai bibliotekos skundžiasi, kad trūksta lėšų įsigyti knygų, o kai pasižiūri fondus, pastebi, kad didžioji dalis įsigytų naujų knygų neturi jokios meninės vertės. Atseit, tokių knygų pageidauja, jas skaito. Bibliotekas užplūsta prastas skaitalas. Bėda, kad prarandame išprususį skaitytoją, jo neugdome. Bet kaip jį išugdyti, jei dar mokykloje moksleiviai įpratinti neskaityti mūsų literatūros klasikų knygų nuo pradžios iki galo, jeigu tenkinamasi ištraukėlėmis, jeigu mokykloms leidžiamos knygų santraukos. Taip visoje Europoje? Toli gražu ne taip. Ypač Prancūzijoje, Anglijoje, Švedijoje... Ir leidybos darbas ne taip tvarkomas, ir honorarai ne tokie vargani arba nuliniai, ir parama teikiama ne tik draugų grupelėms. Kasmet girdime Vyriausybės vadovų, kultūros ministrų gražius pažadus labiau

remti kultūrą. Taigi, vis laukiame, tikimės.

Ištisais dešimtmečiais mėgau lankyti dramos teatrus. Nepakako Vilniaus akademinio dramos teatro, važinėdavau į Kauno, Panevėžio teatrus. Koks dabar teatrų repertuaras, kokie ne vieno režisieriaus darbai? Tikslas - nors ir nežmoniška, bet kad būt kitoniška. Iš aktorių daromi cirkininkai, akrobatų. Kaip kadaise garsėjome lietuviškais meniniais filmais. Ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir Europoje. Už ne vieną jų buvo paskirti patys aukščiausi tarptautinių festivalių

naičiams, tad neretas jų globotinis atsiduria gatvėje. Kas laukia tokių išsibarsčiusių, įskilusių ar suskilusių šeimų? Taigi - turėsime prarastųjų kartą. Ne atstumtųjų, o prarastųjų. O gal ir ne vieną kartą. Galima daug ką dėl to kaltinti, bet vis dėlto pagrindinė problema - pats žmogus, jo apsisprendimas, jo vidinės, dvasinės nuostatos.

Mūsų valstybei privalo rūpėti šie skaudūs praradimai. Tik ne dejuoti reikia, ne vien vilioti pamažėl didėjančiais atlyginimais. Nuo mažens vaikai drauge su motinos pienu turi gauti „užtaisą“ visam gyvenimui - tu esi Lietuvos dalelė.

Redakcijos archyvo nuotr.

Žinau, šios mano mintys daug kam nepatiks, ištars: „Bubnys visai jau...“ Ne, dar ne visai

apdovanojimai. O kokie naujieji filmai dabar įkrito į galvą? Pagaliau ir Lietuvos kino studija palaidota - būtent Kultūros ministerija padėjo ją pribaugti.

Vytautas Bubnys apie emigraciją

Lietuvą palieka nebe pirma emigrantų banga. Dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą ar tarpukario metais iš tėvų žemės traukė daugiausia bėmoksliš kaimo jaunimas, ūkininkai, tai dabar į užsienį iškeliauja didelė dalis išsilavinusių, svetimas kalbas mokančių žmonių, specialistų, mokslininkų. Ir ne vien dėl ekonominių sunkumų, siekdami ne tik prisikimšti kišenes. Čia veikia ir laiko diktuojama mada, ir didelės galimybės išmėginti save, įsitvirtinti vienoje ar kitoje srityje, pamatyti pasaulio. Ir grįžti? Nėra abejonės, dalis sugrįš, bet, bijau, didžioji dalis pasiliks. O ypač liūdna, kai išvyksta situotiniai, pamesdami vaikus seneliams ar tolimiems gimim

Vytautas Bubnys apie Tėvynės pojūtį

Man buvo nelinksmos dienos prieš trylika ar keturiolika metų, kai spaudoje vis aptikdavau ne vieno garsaus mūsų krepšininko, žaidusio užsienio šalyse, pareiškimus: „O Dieve. Ką Lietuva išsirinko šalies prezidentu. Gėda bus prisipažinti, kad esu lietuvis.“ Tai buvo mūsų sporto žvaigždžių nuo olimpo aukštumų paridenami „patriotiniai“ akmenėliai. Šiandien žinias-klaida neretai pasigauna Lietuvą paliekančių vyrų ir moterų pažadus net kreiva akimi neatsigręžti į Lietuvą. Manau, ateis laikas ir jie atsitokės, tačiau jų vaikai tikrai gali niekuomet savo gimtosios žemės nepasigesti.

Aš net neįsivaizduoju savojo gyvenimo svetur. Dar tarybiniais laikais po pasaulį esu keliavęs nemažai, tačiau kur lankiausi, nors ir kaip gražiai būdavau priimamas, Tėvynės, namų, artimųjų, draugų

ilgesys apimdavo jau antrąją viešnagės savaitę. Labai pamatuotas senas senutėlis posakis: visur gerai, bet namie geriausia. Geriausia ten, kur tavo tėvų ir protėvių gyvena, kur kiekvienas žemės grumstelis jų rankom purventas, kur plasta gimtinių dvasia. Žinoma, jeigu nepajėgi jos pajusti, tada jau - tavo tėvynė bet kur.

Vytautas Bubnys apie mūsų ateitį

Daugelis mano amžiaus žmonių rausiasi po savo ar kitų praeitį, o man nuolat nerimą ir viltis kelia išsiūrijimas į ateitį. Prieš 30 metų savo romano vieno herojaus lūpomis svarsčiau, kas bus su Lietuva po daugelio metų, gal nė vardo jos neliks. Rūpėjo tas klausimas tada, rūpi jis ir dabar. Nors pesimistas nesu, bet neatsikratau minčių apie pavojų mūsų valstybės nepriklausomybei. Ne išorės, vidaus grėsmių, kurias gali sukelti ne kas kitas, bet nusivylusi visuomenės dalis. Ką duos mums priglaudusi Sovietų... atsiprašau - Europos Sąjunga, kurios bene pagrindinis užmojis - globalizacija, būsimoji tautų maišalynė plus imigrantai iš Azijos ir Afrikos.

Įstatymai? Turime jų daug, prastų ir visai gerų. Tik, deja, kas jų laikosi? Gal juos priėmę Seimo nariai? Gal Vyriausybės nariai? Gal milžiniškas biurokratijos tinklas? Dar pridėsiu: štai dalelė kalbininkų šiandien siūlo mūsų raidynė įteisingi kaimyninių šalių mums svetimas raides. O kai kurie respublikos vadovai jau prabilo apie dvikalbystės įstatymo reikalingumą. Sparčiai žengiame į šviesų rytojų, prarasdami įrašus pasuose, kad esame lietuviai, ko gero, netrukus ir Lietuvos Respublikos pilietybės neliks, būsime bendrapiliečiai. Dar tolesnėje ateityje - gal ir bendrataučiai.

Vytautas Bubnys apie viltį

Kartais sugaunu save, kad nepaliauju galvojęs, ar ne laikas Lietuvos visuomenei atsitokėti ir vėl pakelti galvas. Laikas greitai lekia - kad nebūtų per vėlu. Aš visas viltis dedu į jaunimą. Pirmasis Sąjūdis susibūrė jaunimui stovint priešakyje. Tad ir dabar jaunajai kartai labiau turėtų skaudėti dėl Lietuvos. Pastebiu, ne vienoje Europos valstybėje bręsta karta, nelinkusi tenkintis grupės galingųjų diktatu, ir vienąkart pareikš: gana ES mišrainės, norime patys valdyti savąjį kraštą, kad jis neišnyktų iš žemėlapių.

Vytautas Bubnys apie visa tai kalbantį save

Žinau, šios mano mintys daug kam nepatiks, ištars: „Bubnys visai jau...“ Ne, dar ne visai. Aš noriu, kad mūsų, mano vaikai, vaikaičiai ir provaikaičiai brangintų tėvų ir senelių kraštą, jo kalbą, istoriją bei kultūrą.

Parengė Rimvydas STANKEVIČIUS

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pakomentavo, kad Rusija - teroristinė valstybė. Tėkštelti tiesiai į kaktą tai, ką galvoja kad ir dauguma žmonių, jokios išminties nereikia. Juk D.Grybauskaitė nėra sunkvežimio vairuotoja, jai prie „teroristinės Rusijos“ sienos nereikia parų paras stovėti. Ji ūrio nespaudžia ir dešrų nekemša, tad galvos sukti, kad jos verslas gali bankrutuoti, nereikia. Ar tikrai aukščiausioji valdžia, atsakinga už mūsų užsienio politiką, kalba negalvodama? Kodėl mūsų valstybės vadovų žodžiai atsisuka prieš mūsų valstybės piliečius?

Kiek diplomatinės yra Lietuvos diplomatijoje

Apie tai prie ŽALGIURIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO apskritojo stalo diskutavo Lietuvos Respublikos Seimo narys ir vienas pirmųjų atkurtos nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrų Povilas GYLYS, buvęs europarlamentaras, dabar Lietuvos Respublikos Seimo narys Eugenijus GENTVILAS, Lietuvos Respublikos Seimo narys, laikinai ejęs prezidento pareigas Artūras PAULAUSKAS ir Lietuvos Respublikos Seimo narys, ilgai šalia prezidentės D.Grybauskaitės dirbęs Linas BALSYS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Mūsų prezidentės pareiškimas, jog Rusija yra teroristinė valstybė, sukėlė didelį rezonansą, viešojoje erdvėje kilo daugybė diskusijų. Kaip reiktų vertinti tokius mūsų paties aukščiausio rango politiką, kuris atsakingas už užsienio politiką, žodžius?

PGYLYS: Mes sakome, kad gyvename demokratinėje šalyje. Vadinasi, gali būti įvairiausių nuomonių, frazeologijos, įvairios retorikos. Tačiau kai kalbame apie valstybės vadovus, o ne apie žurnalistus, ne apie politologus, net eilini, sakykime, Seimo narį, retorika turi būti atsakinga. Valstybės vadovas gali turėti savo pažiūras, savo vidinius vertinimus, kita vertus, jis atstovauja savo valstybei. Ir tai, ką pasako šalies vadovas, turi įtakos santykiams su aplinkiniais.

Drįstu teigti, kad nemaža visuomenės dalis Lietuvoje mano, jog prezidentei D.Grybauskaitei nederėjo vartoti šios frazeologijos, nes ji tikrai neprisidėjo prie tokio subtilaus šiais laikais saugumo, kuris matuojamas ne tik kariniu saugumu, bet ir ekonominiu saugumu, politiniu stabilumu, grėsme prarasti tarptautinį autoritetą, įtaką ir panašiai.

Lietuvoje yra įvairių nuomonių, - kai paskaitai žiniasklaidą, tai matai, kad ji yra nemažai, tiesa, dominuoja tokia negatyvistinė nuostata Rusijos atžvilgiu, - bet tai yra normalu. Manau, šiuo metu mūsų valstybės vadovai šiek tiek pritrūko diplomatijos. Dėl to mes patiriame tam tikrų nuostolių.

G.JAKAVONIS: Tikrai nelaikyčiau Vžirinovskio nei kvailiu, nei klounu. Jis visada kalba tokiu stiliumi ir faktiškai iliustruoja tikrąją Rusijos Kremlius politiką, praneša tai, ką būtent galvoja centrinė Kremliaus val-

Tarkime, ką mes čia sėdintys galėtume sau leisti, kartais valstybės vadovas galėtų ir nesakyti. Ir kitas principas tarptautinėje diplomatinėje - gali sakyti šitaip: „faktai rodo tą, neatremiami įrodymai, interpretacijos jūsų neteisings, jūs neteisingas išeišines paradigmas pasirinkote“. Negalima vartoti epitetų. Į epitetus reaguojama skaudžiausiai. Mes kartais ir čia, Lietuvos politikoje, tarpusavio ginčuose išsivadiname visai, nepavartodami epitetų.

Mūsų valstybės vadovei šiek tiek pritrūko diplomatijos. Dėl to mes patiriame tam tikrų nuostolių

Povilas GYLYS
Lietuvos Respublikos Seimo narys ir vienas pirmųjų atkurtos nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrų

džia. V.Putinas galbūt sau šito neleistų, bet jis turi tokio lygio visiems žinomą politiką, kuris labai aiškiai viską išsako.

Labai gerai atsimenu 2005 metais Strasbūre vykusią spaudos konferenciją. Tuo metu Maskva ruošėsi minėti pergalės Antrajame pasauliniame kare 60-metį. Vžirinovskis per tą spaudos konferenciją pasakė, kad tie, kurie neatvažiuos į parada Maskvoje, bus laikomi rusų priešais. Jiems dujų kainos

bus pakeltos. Tuometinis prezidentas V.Adamkus buvo vienas iš tų, kurie nenuvyko. Taip mes gavome tai, ką turime.

A.PAULAUSKAS: Jeigu apie dujų kainas, tai gal jos ne dėl to parado pakilo. Mes sutartį pažeidėme, kuri buvo pasirašyta privatizuojant „Lietuvos dujas“.

Šiandien kalbant nesinorėtų pilti, kaip sakoma, vandens ant rusų malūno. Prezidentas nėra diplomatas. Bet yra tam tikra etika, tam tikra stiliatika, kaip turėtų bendrauti šalių vadovai. Aš prieš kelias dienas specialiai pasižiūrėjau Deivido Kamerono (David Cameron), Angelos Merkel pasisakymus apie V.Putiną, apie Rusiją, apie Rusijos konfliktą su Ukraina. Iš tikrųjų ten rasi daug skaudesnių galbūt pasakymų, bet jie nėra įžeidžiantys asmeniškai. Jie formuluoja problemą, tiesiai sako ir kas jiems nepatinka, bet į asmenį neapeliuoja, neuždeda etikečių. Čia galbūt žodžių bagažas ar kitas dalykas trukdo.

Net jei kalbėtume teisine kalba, tai terorizmo kvalifikacija irgi nebūvo švari, nebūvo tiksli. Rusijos veiksmai gali būti vertinami kaip parama, pagalba teroristams, bet pačią šalį pavadinti teroristine teisiniu požiūriu nėra visiškai teisinga.

Mes jau ne kartą esame nukentėję ir žinome, kokia būna rusų reakcija, jeigu jiems nepatinka mūsų veiksmai ar žodžiai. Jie iš karto mums pritaiko tam tikras sankci-

jas, kurios turi labai aiškia ekonominę išraišką. Sakykime, prezidento rinkimų metu man teko bendrauti su pieno perdirbimo įmonėmis, su maisto perdirbimo įmonėmis, kurios turi kontaktų su Rusija. Jos tiesiai pareiškė, kad kiekvienas politikų pasakymas turi savo kainą.

Rusija nieko oficialiai nesustabdo, neįteikia jokių notų, bet viską atlieka subtiliai, o Lietuvos verslininkams tai virsta nuostoliais. Pamenate, kaip buvo uždarytas naftotiekio vamzdis? Tada rusai irgi aiškino, kad tai neva ne politinis klausimas, kad kažką reikia remontuoti. Kaip uždarė, tai iki šiol jis yra uždarytas.

Tad mes turime numatyti tas pasekmes. Kalbėti visada reikia atsakingai. Reikia kalbėti žinant, kokios bus pasekmės. Paskui, kai tos pasekmės atsiranda, nori nenori, mes vis tiek turime spręsti, kaip kompensuoti nuostolius. Dabar, žiūrėkite, žemdirbiai kalba, kad jie dėl sankcijų nukentėjo. Mes svarts tome, kokia suma galėtų būti kompensuojami jų praradimai. Anksčiau ar vėliau visada iškeliami tie klausimai. Gal tai yra kaina mūsų tokios pozicijos, tokio kalbėjimo. Bet mes turime tada žinoti, ar visi sutinka su ta kaina.

L.BALSYS: Galėčiau pasakyti keletą dalykų. Vienas dalykas, Lietuvos Konstitucijoje aiškiai parašyta, kad už Lietuvos užsienio politiką atsako, ją formuoja ir kartu

Eugenijus GENTVILAS
Buvęs europarlamentaras, dabar Lietuvos Respublikos Seimo narys

su Užsienio reikalų ministerija vykdo Lietuvos Respublikos prezidentas. Taip yra parašyta 84-ajame straipsnyje. Ką mes dabar matome, analizuodami šią situaciją ir prezidentės pareiškimą, Rusiją pavadinant teroristine valstybe? Jeigu būtų laikomasi logikos ir Konstitucijos, ir bendros praktikos, kaip yra formuojama ir vykdoma užsienio politika Lietuvoje arba kaip turėtų būti tai daroma, tai mes galėtume manyti, kad šitas prezidentės

pareiškimas yra suplanuotas, apgalvotas, pasitarus su Užsienio reikalų ministerija. Jai į pagalbą turėjo ateiti ir pasisakyti užsienio reikalų ministras, premjeras taip pat turėjo būti įtrauktas į šį Lietuvos pozicijos pareiškimą.

Šis pareiškimas yra be galo stiprus, labai didelę reikšmę turintis tarptautinė prasme. Kai viena valstybė, tegul ir nedidelė, kitą valstybę apkaltina, kad ji yra teroristinė valstybė, tai yra labai rimtas kaltinimas. Tai reiškia, kad Lietuvos prezidentė pareiškė Lietuvos poziciją. Ji gali kalbėti Lietuvos vardu. Aš manau, nors neturiu tokių duomenų, kad tai nebuvo suderinta su Užsienio reikalų ministerija.

Premjeras kalba, kad daroma didžiulė žala Lietuvos ekonomikai, jis turbūt mato, kas vyksta, jis žino, kiek mūsų Lietuvos vežėjai sukuriavo BVP, kokius nuostolius mes patiriame.

Tai man kyla klausimas: Prezidentūroje dirba patarėjų korpusas, užsienio politikos - taip pat, kurie irgi pataria ir formuoja. Mano supratimu, tokie pareiškimai negali atsirasti tiesiog iš niekur, jie turi gimti. Priešingai atveju lieka du variantai: vienas variantas - šalies vadovė nusisnekėjo - na, ką padarysi, galbūt ir taip būna, bet čia būtų pats lengviausias variantas. Visiems pasitaiko ką nors lepteli. Bet paskui vėlgi yra metodika, būdai, kaip tu tai paaiškini, ir visą krizę galima suvaldyti ir sutvarkyti.

Nenoriu pateisinti tos frazės, kurią pasakė prezidentė, tačiau supraskime realijas: Rusija jau seniai atakuoja ES

Eugenijus GENTVILAS
Buvęs europarlamentaras, dabar Lietuvos Respublikos Seimo narys

Arba kitas būdė - bet čia mano asmeninė nuomonė ir teorija - tai yra gerai suplanuota ir pavykusi Rusijos provokacija. Šiame kontekste, kai dega Ukrainos klausimas, kai ES nėra vienalytės nuoninio politika Lietuvoje arba kaip turėtų būti tai daroma, tai mes galėtume manyti, kad šitas prezidentės

konfliktu ir tuo pat metu parodyti, kad ES valstybės nesuikalba. Ir štai atsiranda tokia Lietuva, kurios vadovė va, matote, kaip emė ir pasakė: mus išvadino teroristais, nors ten iš tikrųjų visai ne Rusijos kariai, ne reguliarioji kariuomenė, o samdiniai. Tai štai toks pareiškimas panėši į labai gerai suplanuotą provokaciją. Ir prezidentė tą provokaciją padėjo Rusijai padaryti. Čia mano asmeninė nuomonė, aš nieko nekaltinu. Galimai tai galėjo būti provokacija.

Panašių pavyzdžių galima atsekti ir anksčiau. Atsimenate, buvo istorija apie CŽV kalėjimai, pagadinome santykius su JAV tuo metu. Labai daug pastangų kainavo tą istoriją iš tarptautinės paversti vidine Lietuvos istorija, kad atseit VSD peržengia įgaliojimus, kad čia mūsų vidinės problemos ir kad ta istorija mums padėjo išsiaiškinti santykius viduje. Bet iš tikrųjų tai vėlgi buvo savotiška provokacija, tas toks atviras kalbėjimas apie CŽV kalėjimus, santykių su pagrindine NATO šalimi gadinimas, jie tikrai tuo metu buvo pašlįję.

Galbūt tai visiška sąmokslu teorija ir netiesa, bet aš matau nuosėklius ir sąmoningus veiksmus iš Prezidentūros pusės padedant Rusijai vykdyti provokacijas Lietuvoje ir ES.

G.JAKAVONIS: Viešojoje erdvėje dažnai nuskamba: „Rusija neprognuojama“. Bet kiek čia išgirdome apie Rusijos veiksmus, jie gana prognozuoja - į kiekvieną mūsų pasakymą atsakoma kažkokiais ekonominiai dalykais, sankcijomis, pareiškimais. Niekas Europoje taip drąsiai nešneka kaip mes, nors mes nesame pagrindiniai to konflikto dalyviai.

PGYLYS: Tai ir yra, ko gero, svarbiausia, nes aš, pvz., įsitikinęs, kad mes einame į antrąjį šaltąjį karą ir šiame kare yra įvairių interesų ir lošimų ne tik paviršiuje, bet ir, kaip sakoma, po staltiese, po stalu ir t.t.

Arba nenorėčiau čia gilintis į sąmokslu teorijas, ko tik nebūna pasaulyje, bet aš matau kitą dėsningumą, t.y. nediplomatisko elgesio dėsningumą mūsų prezidentės kadicencijos. Niekaip negaliu užmiršti, kaip buvo nenuvažiuoti į Prahą susitikti su JAV prezidentu, pasa-

kus maždaug „ką aš ten veiksiu?“ Matote, simbolika yra labai svarbu, kad visos Vidurio Europos šalys nuvažiuo susitikti su JAV prezidentu. Atsimenu, aš nutraukiau vi-

Artūras PAULAUSKAS
Lietuvos Respublikos Seimo narys

zitią Lotynų Amerikoje, kad susitikčiau su Vorenu Kristoferiu (Warren Christopher), nes būčiau buvęs vienintelis ministras, kuris būtų neatvykęs į tą susitikimą, irgi, beje, Prahoje. VKristoferis priėjęs sako: „Girdėjau, kad jūs net iš ten“. Nes aš mačiau, kad strategiškai tai yra svarbu: Vidurio Europos šalys susirenka, visi užsienio reikalų ministrai, VKristoferis sako programine kalba. Jūs manote, kad pasaulis apvirto po to susitikimo? Ne. Bet tai yra simbolika. Nevažiuojama jau kelintą kartą į Varšuvą. Sutinku, kad mes turime tam tikrų seklius ir sąmoningus veiksmus iš Prezidentūros pusės padedant Rusijai vykdyti provokacijas Lietuvoje ir ES.

L.BALSYS: O kam naudingi blogi Lietuvos santykiai su Lenkija? Rusijai.

PGYLYS: Aš manau, kad apskritai, objektyviai žiūrint, tai paties karingiausiems Rusijos sluoksniams toks elgesys yra iš tikrųjų parankus. Aš netęsiu sąmokslu teorijos, tiesiog pripažįstu tai, kad jiems tai yra naudinga. Bet mums tikrai nenaudinga. Ir tada mes dar suformuojame ten tokią nuomonę, kad lietuviai yra totaliai antirusiški. Na, jeigu lietuviai antirusiški, tai rusai - antilietuviški. Visuomeninė opinija, viešoji nuomonė yra nepaprastai svarbus dalykas, tai yra baisi jėga, kuri keičia ir šalių bendrumą, kad turime čia labai konservatyvius ir labai lėtai. Jeigu susiformuoja, paskui ją kaip nors pakeisti yra nelengva.

Manau, kad apskritai mes galime kritikuoti kokius nors režimus, politinę valdžią, bet kai yra skleidžiama neapykantą kam nors, ir ypač kaimynams, aš su tuo negaliu sutikti. Tai yra pralošimas. Ir dar

vienas dalykas. Įsivaizduokime, kad kokia nors nedidelė Amerikos valstybė pradeda va šitokį žodžių karą ir t.t. - tai bus neprotinga. Todėl mes ir nematome, kad Haitis ar Kosta Rika ten pradėtų žodžių karus.

L.BALSYS: Mes nematome ir Estijos, ir Latvijos. Kaimynių šalių prezidentai yra labai subalansuoti.

PGYLYS: Beje, štai pastarasis diplomatinis nesuspriktimas - Vengrijos premjero (beje, dešiniojo) vizitas Lietuvoje. Jis, aišku, buvo nelabai protokoliskai sustyguotas, aš tai matau, suprantu. Bet vis tiek yra mūsų sąjungininkas. ES šalis, NATO šalis, neprieiti net rankos paduoti... Na, žinot...

R.PAULAUSKAS: Tai ne tik ranką paspausti, bet ir premjeras, manau, galėjo priimti.

PGYLYS: Priimti, pasikalbėti neformaliai, išgerti alaus. Taip, tai neformalus vizitas. Tai yra progga. Kaip su B.Obama Prahoje. Tu simboliškai pabuvai, apsikeitai nuomonėmis, gal pasakei kokią nors Lietuvai labai svarbią mintį. Tai čia yra kultūringo elgesio išraiška. Priešingu atveju, na, nežinau kaip pavadinti tokį elgesį.

E.GENTVILAS: Pas mus užsienio politikoje kažkas nesustyguota, ne tik prezidento lygiu.

PGYLYS: Provincialumas.

Valstybės gynybos taryba, kur turėtų būti formuojami visi nacionalinio saugumo užsienio politikos klausimai, nefunkcionuoja

Artūras PAULAUSKAS
Lietuvos Respublikos Seimo narys

G.JAKAVONIS: Žinau daug transporto firmų, dirbančių Rusijos kryptimi. Jūs išperkamos nuomos būdu išsigijo šaldytuvų, o dabar yra ties bankroto riba, atleidžia žmones. Politikai nekuria darbo vietų - jas kuria verslas. O būtent politikai kerta taip, kad verslas žlunga ir mes prarandame darbo vietas.

Linas BALSYS
Lietuvos Respublikos Seimo narys

E.GENTVILAS: Aš bandau būti objektyvus. Dar kartą sakau, tikrai ne viskas man priimtina. Bet pabandykime pažiūrėti ir šitaip: jeigu mūsų prezidentė visiškai neigėtų kokias nors grėsmes arba būtų visiškai tylini prezidentė tos valstybės, kuri yra tarp dviejų Rusijos gabalų (įvertinkime, kad Lietuva tikrai turi labai didelę specifiją tarp visų ES šalių ne tik dėl to, kad yra iš rytų, bet ir dėl to, kad turime čia labai konservatyvius ir labai lėtai. Jeigu susiformuoja, paskui ją kaip nors pakeisti yra nelengva.

Manau, kad apskritai mes galime kritikuoti kokius nors režimus, politinę valdžią, bet kai yra skleidžiama neapykantą kam nors, ir ypač kaimynams, aš su tuo negaliu sutikti. Tai yra pralošimas. Ir dar

ninkams spalio 10 d. sankcijos įvestos. Dar nebuvo Maidano, dar nebuvo asociacijos sutarties nepasirašymo Vilniuje lapkričio 29 d., bet veiksmai iš Rusijos buvo. Kalbėjo ar nekallbėjo Lietuvos politikai, diplomatai, prezidentė, tie veiksmai buvo.

Gediminas JAKAVONIS
Žalgirietis

Aš traktuoju šitaip: V.Putinas seniai ieško sprendimų, kaip susilpninti valstybes ekonomiskai, kaip proteguoti savo gamintojus, ir taikiniu yra pasirinkęs pirmiausia Baltijos valstybes apskritai, tačiau Lietuvą - specifiskai. Lietuvos visuomenę labai lengva supriešinti. Garliavos istorija parodė, kaip lengva sudirginti. Ar Lietuvos politika tylės, ar garsiai šūkauas, man daugiau ir nemandagiai, aš to labai nesureikšminčiau.

Prisiminkime nesenus įvykius Brisbene. Juk viso pasaulio analitikai analizavo, ką darys V.Putinas, kai buvo pastatytas nuotraukoje toli į šoną, kai B.Obama neatsisuko į jį ir net žodelio neištarė, praėjo pro šalį, kai atsisėdo prie stalo ir sėdėjo vienas pats, - pažeminimas asmeniniu lygiu, na, galima sakyti, per prezidentą ir Rusija pažeminta buvo. Aš nepuolu dabar analizuoti B.Obamos diplomatiškumo ar nediplomatiškumo. Aš manau, kad kiekvienas savaip, mūsų prezidentė istaria epitetus, kiti neištarė nieko ir tai taip pat buvo įžeidimas.

V.Putinas turi planų Rytų Europos ar ES, ar NATO atžvilgiu ir juos, ko gero, nuolat koreguoja. Ir mes kiekvienoje vietoje galėtume apkaltinti: kodėl tylėjai? kodėl per aštriai pasakei? Čia gali būti visokių versijų. Aš nenoriu pateisinti tos frazės, kurią pasakė prezidentė, tačiau supraskime realijas: Rusija jau seniai atakuoja ES, bando jos vieningumą, bando skaldyti ir valdyti.

Pareiškimas panėši į labai gerai suplanuotą provokaciją. Ir prezidentė tą provokaciją padėjo Rusijai padaryti

Pareiškimas panėši į labai gerai suplanuotą provokaciją. Ir prezidentė tą provokaciją padėjo Rusijai padaryti

Linas BALSYS
Lietuvos Respublikos Seimo narys

Beje, paminėjote Vžirinovskio situaciją, man atrodo, praėjusių metų apie rugsėjo 8 d. žiniasklaidijoje pasirodė tokia žinutė: prezidentė V.Putino patarėjas S.Glazjevas pasakė, kad jei Ukraina pasirašys asociacijos sutartį su ES, Ukraina skils, įvyks rusakalbių konfliktai su ukrainiečiais, atsiras teritorinio skaidymosi ir Rusija negalės likti nuosalyje. Patarėjo lūpmo išsakytas planas, iki Krymo įvykių likus dar geram pusmečiui.

G.JAKAVONIS: Bet tai patarėjo, o ne paties prezidento lygiu įvardyta, tada yra kažkokia atsitraukimo galimybė:

„Na, jis čia nusisnekėjo, aš to nesakiau“.

L.BALSYS: V.Putinas ar Kremlius per Vžirinovskį „išmeta“ idėją ir patikrina.

G.JAKAVONIS: Visgi nė viena Europos valstybė, pasikar-

Mūsų veržimasis į priešakines eiles nesuprantamas. Rusijos veiksmai pirmiausia prieš mus atsisuka

Gediminas JAKAVONIS
Žalgirietis

tosiu, taip nesielgia. Suprantu, turime būti kažkurioje pusėje. Šiuo atveju esame amerikiečių politikos pusėje. Bet tas mūsų veržimasis į priešakines eiles, muštynes vis tiek nesuprantamas. Kam mums taip elgtis? Visi tie Rusijos veiksmai pirmiausia prieš mus atsisuka.

APAULAUSKAS: Palyginsiu: Estija turi skaudesnį pavyzdį. Juk Estijos karininką pagrobė rusai, uždarė, tardo, nepaleidžia. Bet jų retorika nėra nei įžeidžianti, nei aštri. Čia galbūt priklauso ir nuo žmogaus charakterio. Vienas veržiasi į priekį, kitas nesiveržia. Bet vieno žmogaus elgesys ir charakteris negali nulemti visos valstybės užsienio politikos.

Kalbėjime atvirai. Valstybės gynybos taryba (VGT), kur turėtų būti formuojami visi nacionalinio saugumo užsienio politikos klausimai, iš esmės nefunkcionuoja. Ne vieną kartą nebuvo susirinkusi dabar, per mūsų kadenciją. Taip, mes gauname tą protokolinių apklausos variantą, kai reikia į Seimą teikti kokį įstatymą, VGT turi pereiti tą procedūrą, bet susirinkimo, kalbėjimo, išsikalbėjimo ir, sakykime, mūsų politikos suformulavimo ir net tos retorikos nėra.

Nėra sutarimo. Čia, manau, pagrindinė bėda. Vienas žmogus išeinia, lepteli. Kitiems nepatogu kritikuoti arba neigti. Pradeda arba visai nieko nesakyti, arba vengia kažką sakyti. Tai čia yra mūsų bėda.

L.BALSYS: Ir galbūt su Seimu būtų gražu pasitarti. Tarpinsticiniai ryšiai yra absoliučiai stagnuojantys arba paralyžiuoti. Taip buvo praėjusią prezidentės kadenciją, deja, perinkus, matau, kad tebevyksta tas pats. Šioks toks atšilimas atseit su Seimu lyg ir buvo, bet matau, kad dabar nėra.

Štai prie stalo sėdime penki Seimo nariai, atvirai kalbamės, tai labai gerai. Bet kur Seimo didžiiosios frakcijos, kur valdančiosios koalicijos nuomonės šiais klausimais? To neturime: visi sau sėdi tyliai ramiai, galbūt visi yra laikomi už skaudžios vietos arba kai kurie, iš kai kurių didžiųjų frakcijų laikomi už skaudžios vietos, galbūt apie kai ką ir renkama informacija. Tai žmonės geriau pasirenka patyliėti negu priimti kažkokį sprendimą ar sukurti kokią nors grupę, parlamentinio tyrimo komisiją ar dar ką. Viskas yra mūsų rankose, ir mes galime būti parlamentinė respublika, gali institucijos tarpusavyje gražiai ir konstruktyviai bendrauti, bet reikia noro. Noro iš visų pusių.

Parengė Milda JUODAKIENE

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje www.suzalgirius.lt

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2014

2014 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2014, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

RĖMĖJAI:

LIETUVOS POLICIJA

DRAUGAI:

Panevėžio miesto savivaldybė

Plungės miesto savivaldybė

Pasišventėlė chorinei dainai Gražina Vaišnoraite

Šią vasarą vėl, kaip ir prieš 90 metų, Kaune ir Vilniuje į dangų pakilo Lietuvos dainorėlių skambi daina. Į šią darnią sutartinę jungėsi ir Lietuvos žemės ūkio ministerijos mišrus choras „Dobilas“, kurį beveik penkiasdešimt metų dainos keliais veda buvusi Lietuvos žemės ūkio akademijos ugdytinė, bet chorinei dainai visa širdimi, darbštumu ir talentu pasišventusi Gražina Vaišnoraite.

Dažnai būna, kad gyvenimo pradžia ne iš karto nurodo kryptis, kuriomis pasuka jaunas žmogus. Nors buvusi kaunietė Gražina Vaišnoraite, baigusi Kauno 3-iąją mergaičių vidurinę mokyklą, pasirinko agronomijos studijas, bet pirmosios muzikos žinios, gautos iš mūsų dainos patriarcho Juozo Naujaliao dukros Zofijos Naujalytės-Didenkienės, buvo ypač prasmingos. Su muzika ji jau nebesiskyrė nei studijuodama agronomiją, nei dirbdama Dotnuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institute. Instituto mokslinės darbuotojos visas laisvalaikis buvo užpildytas meninio gyvenimo reikmėmis, nes buvo ir Dotnuvos kultūros namų direktore, vadovavo vyrų ir moterų vokaliniam ansambliams, mišriajam chorui. 1965 metų Respublikinės dainų šventės konkurse jos vadovaujamas choras laimėjo pirmąją vietą, o meno mėgėjų jėgomis buvo pastatyti po vieną F.Sūberto (F.Schubert) operetės „Trijų mergelių namai“ ir F.von Suppės (F.von Suppe) operetės „Boccaccio“ veiksmą. Koncertinės kelionės nusidriekė į įvairius renginius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoje, Sankt Peterburge. Taigi visa tai buvo lyg ir išbandymų laikotarpis, patvirtinęs, kad širdžiai ir sielai artimesnis muzikinis kelias, atvedęs į Vilnių.

Reikšmingi 1965-ieji...

Tai metai, kai G.Vaišnoraite gyvenime išryškėjo reikšmingos permainos. Dirbdama moksliniu būdu baigė Vilniaus J.Tallat-Kelpšos muzikos technikumą cho-

► Gražina Vaišnoraite

ro dirigavimo specialybę pas dėstytoją Lionginą Ragaišį. Tai atvėrė duris į Lietuvos valstybinę konservatoriją (dabar Lietuvos muzikos ir teatro akademija). Čia jos dirigavimo studijoms vadovavo plačiai pagarsėjusio Vilniaus berniukų choro „Ažuoliukas“ įkūrėjas ir meno vadovas, vėliau Lietuvos muzikos akademijos garbės profesorius Hermanas Perelšteinas, jau po metų pasikvietęs ją „Ažuoliuko“ chormeisterė. 1965 metai ypač pras-

mingi ir tuo, kad iš Lietuvos žemės ūkio ministerijos ir Vilniaus dainos mylėtojų ji subūrė mišrų chorą, kuriam 1971 metais buvo suteiktas „Dobilo“ vardas. Šio choro meno vadovė ir dirigentė G.Vaišnoraite yra iki šiol. Taigi galime nuoširdžiai didžiuotis jos kūrybine veikla, kuri chorinei dainai yra subūrusi 60-70 žmonių, galinčių atlikti ir dažnuose koncertuose atliekančių sudėtingus ciklinius kūrinius - mišias, oratorijas, kt.

Vilniaus miesto savivaldybės archyvo nuotr.

Beveik pusės šimtmečio „Dobilo“ kelias liudija, kad jo repertuarą puošė G.F.Hendelio (G.F.Handel) oratorijos „L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato“ („Apie džiaugsmą, liūdesį ir santūrumą“) chorai, J.Haidno (J.Haydn) „Missa Sancti Nicolai“ („Mišios šv.Mikalojaus garbei“), T.Diubua (Th.Dubois) oratorija „Les sept paroles du Christ“ („Septyni Kristaus žodžiai“), K.Sen-Sanso (C.Saint-Saens) „Oratorio de No?“ („Kalėdų oratorija“), Dž.B.Pergolezio (G.B.Pergolesi), F.Listo (F.Liszt), A.Dvoržako (A.Dvorak) ir kitų kompozitorių sakraliniai opusai. Jie ne kartą turtino „Dobilo“ koncertines išvykas į Austriją, Daniją, Lenkiją, Šveicariją, Vokietiją, Italiją... O jų būta labai daug. Nedažnas choras gali didžiuotis apsilankęs ir koncertavęs Estijoje, Gruzijoje, Armėnijoje, Rusijoje (Sankt Peterburgas, Irkutskas, Krasnojarskas), Vietname, Bulgarijoje, Vengrijoje, anuometinėje Čekoslovakijoje... Tai vis G.Vaišnoraite's gebėjimas derinti chorinį dainavimą su dainininkų troškimu pamatyti ir pasaulį, bendrauti su aukštos prabos muzikos profesionalais, tokiais kaip profesorius S.Sondeckis ir jo vadovautas Lietuvos kamerinis orkestras, operos solistais Vladimiru Prudnikovu, Aušra Stasiūnaite, Dainiumi Puišiu, Broniumi Tamašausku, Gediminu Pamakščiu, Julija Stupnianek, Česlovu Nausėda, Aušra Liutkute... Ne į vieną koncertinę kelionę po užsienio šalis lydėjo Mindaugas Žemaitis, Ignas Misiūra, Ligita Račkauskaitė, įrašant kūrinius talkino Sigitas Dirsė, Dainius Stumbras, Teresė Chmieliauskaitė, Lina Valantiejūtė ir kiti.

...ir nūdienu

Kasdienis G.Vaišnoraite's ir viso choro „Dobilas“ susitelkimas ir demonstruoja nuolatinį darbą, kurio rezultatai ir žavisi Lietuvos žmonės. Gana dažnai „Dobilo“ atliekami kūriniai skamba bažnyčiose, todėl chorui į pagalbą ateina vargonininkai Dainius Sverdiolas, Bernardas Vasiliauskas ir, žinoma, Gediminas Kviklys, kuris pastarai-

siais metais bene dažniausiai ir atsiliepia į choro vadovės kvietimą muzikuoti. O buvo koncertų, kai į bendrą muzikos skambesį jungėsi ir Karoliniškių muzikos mokyklos choras „Cantica“. Ta prasme prisimintinas F.Listo oratorijos „Die Legende von der heiligen Elisabeth“ („Legenda apie šv. Elzbietą“) I dalies atlikimas. Šis kūrinys 1997 metais buvo atliktas ir Berlyne, į kurį „Dobilas“ vyko Berlyno choro „Pro Musica“ kvietimu. Čia talkino ir Potsdamo vaikų choras.

O ar galima pamiršti „Dobilo“ pasirodymus Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, Vilniaus šv.Jonų bažnyčioje, kitose šventovėse, kur choristai, gerbdami klausytojus, atvyksta ne tik puikiai pasirengę atlikti programą, bet ir nuostabiai pasidabinę, išpuoselėję savo apdarus. Visa tai ir skatina Lietuvos muzikų rėmimo fondą „Dobilo“ chorą kvieisti ir į tarptautinį menų festivalį „Druskininkų vasara su M.K.Čiurlioniu“, koncertams M.K.Čiurlionio gimtojoje Senojoje Varnoje, Alytuje, Anykščiuose, Rietave, Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje, Elektrėnuose, Vilkaviškyje... Ukmergėje dalyvauta šv.Cecilijos garbei skirtame renginyje.

Ateinančiais metais G.Vaišnoraite's suburtas „Dobilo“ choras (chormeisterė Julija Garbenčienė, koncertmeisterė Judita Ganusauskienė) priartės prie gyvavimo penkiasdešimtmečio. Tai bus visiems „Dobilo“ bendraminčiams prasminga šventė, pareikalaujanti didžiulio susikaupimo, susiklausymo. Juk tai neeilinė šventė, kuria galės didžiuotis ir visos Lietuvos dainorėliai. Tad malonu linkėti meno vadovei G.Vaišnoraitei kūrybinės išminties ir sveikatos. O jos darbų sėkmės ne kartą buvo gražiai įvertintos. Tarp brangiausių apdovanojimų - ir prezidento Valdo Adamkaus 2007 metais įteiktas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medalis. O visa penkių dešimtmečių muzikinė veikla, turinusi Lietuvos kultūrą, yra ir mūsų šalies nacionalinė vertybė.

Vaclovas JUODPUSIS

ANDRIUS KANIAVA

Skrydis per

50

Šv.Kotrynos bažnyčioje
(Vilniaus g. 30)

2014 12 08
19:00

Ir orkestras
„Musè“

Bilietus platina:

Su „Laisvalaikio“ kortele
20%
nuolaida 2 bilietams